

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2021-01-25 Nr. 4R-118-(1.17)

DĖL TEISĖJŲ TARYBOS NUTARIMO „DĖL TEISĖJŲ TARYBOS 2012 M. SPALIO 12 D. NUTARIMO NR. 13P-158-(7.1.2) „DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMUOSE NUSTATYMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

Nacionalinė teismų administracija parengė ir teikia svarstyti Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimo Nr. 13P-158-(7.1.2) „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas).

Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos (toliau – Metodika) atnaujinimas inicijuotas įgyvendinant 2019 m. spalio 16 d. Korupcijos rizikos valdymo vertinimo Lietuvos Respublikos teismuose ir Nacionalinėje teismų administracijoje vidaus audito ataskaitoje Nr. 1 VA-5-(8.3) pateiktas rekomendacijas.

Siekiant aiškumo, sistemiškumo, Metodikoje korupcijos sąvoka apibrėžiama taip, kaip ji apibrėžta Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, 5 punkte.

Metodikoje numatytas reikalavimas teismo veiklos sričių nustatymą (atrinkimą vertinimui) atlikti raštu.

Siekiant Metodikoje aiškiai apibrėžti reikalaujamų parengti dokumentų sąvokas bei esmę, taip pat atsižvelgus į teismų sistemos ypatumus, nustatyta, kad teismų rengiamos motyvuotos išvados dalimi laikomi parengti teismų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimo aprašymai, kadangi sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, aprašymų ir motyvuotos išvados rengimas laikytinas vientisu sudėtinu procesu.

Aprašymas rengiamas tik atliekant teismo veiklos sričių, kuriose buvo nustatyta didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimą. Kaip minėta, šis aprašymas bus laikomas sudėtine motyvuotos išvados dalimi, todėl Metodikoje kaip perteklinio atsisakoma tarpinio dokumento, t. y. aprašymo teikimo teismo pirmininkui ir jo sprendimo priėmimo procedūros.

Teismų veiklos sričių vertinimo aprašymą, išvados surašymą ir jos patvirtinimą laikant vienu procesu, nustatomas tik surašytos vertinimo išvados pateikimo teismo pirmininkui terminas ir jos patvirtinimo (pasirašymo) terminas. Siekiant, kad dėl nenumatytų priežasčių nebūtų pažeistas teisės aktuose nustatytas maksimalus vertinimo atlikimo terminas, Metodikoje nustatyta, kad motyvuotos

LIETUVOS
TEISMAI

išvados projektas surašomas ir teikiamas teismo pirmininkui iki kiekvienų metų rugsėjo 1 d., o teismo pirmininkas tvirtina motyvuotą išvadą iki kiekvienų metų rugsėjo 15 d.

Įgyvendinus siūlomus pakeitimus, teismai kasmet iki rugsėjo 30 d. Nacionalinės teismų administracijos Vidaus audito skyriui, kuris Lietuvos Respublikos teismuose atlieka korupcijos rizikos valdymo vertinimą, raštu turės pateikti informaciją (pažymą) apie korupcijos prevencijos priemonių (darbų) vykdymą (Metodikos 2 priedas) už laikotarpį nuo praėjusių metų III ketvirčio pradžios iki einamų metų II ketvirčio pabaigos. Pažymoje apie korupcijos prevencijos priemonių (darbų) vykdymą turės būti pateikiama informacija apie priemonių, kurios buvo nurodytos korupcijos rizikos analizės motyvuotoje išvadoje, įgyvendinimą.

Projektas darbine tvarka buvo teiktas peržiūrėti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, kuri esminių pastabų neturėjo. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymu, Projektas per Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinę sistemą (TAIS) buvo teiktas derinti teismams. Projektas patikslintas pagal teismų pateiktus pasiūlymus (derinimo lentelė pridedama).

Projektas teiktas derinti Teisėjų tarybos Teisės aktų projektų rengimo ir vertinimo komitetui, kurio nariai pastabų Projektui neturėjo.

Teikiame Projektą Teisėjų tarybai ir prašome jį svarstyti artimiausiame posėdyje.

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 8 lapai.
2. Derinimo lentelė, 7 lapai.

Direktorė

Natalija Kaminskienė

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybos

Teisės aktų projektų rengimo ir vertinimo komitetui

DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMUOSE NUSTATYMO METODIKOS

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija), įgyvendindama 2019 m. spalio 16 d. Korupcijos rizikos valdymo vertinimo Lietuvos Respublikos teismuose ir Nacionalinėje teismų administracijoje vidaus audito ataskaitoje Nr. 1 VA-5-(8.3) pateiktas rekomendacijas, parengė ir per Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinę sistemą (toliau – TAIS) teismams teikė derinti Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimo Nr. 13P-158-(7.1.2) „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas).

Pateikiame teismų pateiktus siūlymus dėl Projekto tikslinimo ir jų preliminarų vertinimą:

Eil. Nr.	Pasiūlymus/ pastabas pateikęs subjektas	Pasiūlymų/pastabų turinys	Pasiūlymų/pastabų vertinimas
1.	Vilniaus apygardos teismas	1. Siūloma tikslinti Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos (toliau – Metodika) 7 punkto formuluotę nurodant, kad „Teismo pirmininko įgalioti teismo darbuotojai sudaro teismo veiklos sričių, išskyrus teisingumo vykdymą, sąrašą.“	Siūlytina pritarti. Metodikos 7 punktas tikslintinas nurodant, kad „Teismo pirmininko įgalioti teismo darbuotojai kasmet sudaro įstaigos veiklos sričių sąrašą (į šį sąrašą nėra įtraukiama teisingumo vykdymo sritis).“

LIETUVOS
TEISMAI

		<p>2. Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad šį vertinimą gali atlikti Valstybės ar savivaldybių įstaigų vadovai, struktūriniai padaliniai arba asmenys, valstybės ar savivaldybės įstaigos vadovo įgalioti vykdyti korupcijos prevenciją ir jos kontrolę <...>“. Siūloma analogišką nuostatą įtvirtinti Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo Lietuvos Respublikos teismuose metodikoje (Metodikos 8 punktas)</p> <p>3. Metodikos 10.2 papunktyje vietoj „<i>pradėtas administracinio teisės pažeidimo bylos nagrinėjimas</i>“ siūloma įrašyti „<i>pradėtas administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimas</i>“.</p> <p>4. Metodikos 10.3 papunktyje dalis teisės aktų, kurie turėtų būti vertinami nustatant ar teismo darbuotojų įgyvendinamų uždavinių, vykdomų funkcijų, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka ir atsakomybės teisinis reguliavimas turi trūkumų. Manytina, kad teisės aktus, kurie yra reikalingi vertinimui, teismai gali pasirinkti patys, todėl dalies teisės aktų nurodymas yra perteklinis.</p>	<p>Siūlytina pritarti. Metodikos 8 punktas tikslintinas nurodant, kad „Teismo pirmininkas ar jo įgalioti teismo darbuotojai raštu atlieka įstaigos veiklos sričių vertinimą pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nurodytus kriterijus.“</p> <p>Siūlytina pritarti. Metodikos 10.2 papunktis patikslintas.</p> <p>Siūlytina nepritarti. Pateiktas tik orientacinis teisės aktų sąrašas, kuris nėra baigtinis ir kiekvieno teismo vertinimu gali būti tikslinimas.</p>
2.	Klaipėdos apygardos teismas	<p>5. Metodikos 7 punkte numatyta, kad „teismo pirmininko įgalioti teismo darbuotojai sudaro įstaigos veiklos sričių sąrašą“, tačiau nenurodoma, ar toks sąrašas turi būti sudarytas vieną kartą, ir kas metus juo vadovaujamas, ar kas metus reikia sudarinėti ir pirmininko vertinimui pateikti vis naują teismo veiklos sričių sąrašą, nors teismų veiklos sritys kas metus iš esmės lieka tos pačios. Iš dabartinės šio punkto formuluotės nėra aišku, kaip smulkiai turi būti skaidomos teismo veiklos sritys (iš ankstesniais metais vykdytų sričių vertinimų matyti, kad vieni teismai vertina stambesnes veiklos sritis (pavyzdžiui turto valdymas), kiti jas skaido ir nurodo smulkesnes (pavyzdžiui transporto priemonių</p>	<p>Siūlytina pritarti iš dalies. Metodikos 7 punktas tikslintinas nurodant, kad „Teismo pirmininko įgalioti teismo darbuotojai kasmet sudaro įstaigos veiklos sričių sąrašą (į šį sąrašą nėra įtraukiama teisingumo vykdymo sritis).“</p>

	<p>naudojimas, inventorizacijos atlikimas, turto nurašymas ir pan.), taip pat nėra aišku, ar į sąrašą turi būti įtraukiama „teisingumo vykdymo“ sritis (o jei taip, kaip ji turės būti vertinama). Pažymėtina, jog metodika taikoma tik teismams, kurių veiklos sritys (be skirtingos kompetencijos vykdant teisingumą) iš esmės sutampa, todėl toks teismų (ar atskirų teismų grupių) veiklos sričių sąrašas (pavyzdinis), galėtų būti nurodytas pačioje metodikoje (jos priede). Tokiu būdu, teismų sričių vertinimas būtų nuoseklesnis, būtų galima daryti palyginamąją analizę tarp teismų ir pan. Atsižvelgiant į tai, siūlytina arba konkretinti Metodikos 7 punktą arba teismų veiklos sričių sąrašą (kaip pavyzdinį) išdėstyti priede.</p> <p>6. Nors Metodikos 8 punkte numatoma, kad įstaigos veiklos sričių vertinimą numato tik teismo pirmininkas, tačiau Korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – įstatymas) 6 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad šį vertinimą gali atlikti ne tik įstaigos vadovas, tačiau ir įstaigos vadovo vykdyti korupcijos prevenciją ir jos kontrolę įgaliojanti struktūriniai padaliniai arba asmenys. Manome, jog metodika neturėtų būti siaurinama įstatyme numatyta įstaigos vadovo prerogatyva spręsti dėl sričių vertinimo delegavimo kitiems asmenims ar struktūriniais padaliniais.</p> <p>Šiame punkte taip pat numatoma, kad vertinamos tik tos sritys, kuriose yra nustatoma daugiausia korupcijos rizikos veiksnių, ir paprastai kiekvienais metais vertinamos 2-3 ankstesniais metais nevertintos teismo veiklos sritys. Pastebėtina, kad teismuose nėra labai daug veiklos sričių, kuriose egzistuoja daugiausia korupcijos rizikos veiksnių, tačiau yra kelios pagrindinės sritys (pavyzdžiui viešieji pirkimai, turto valdymas, su darbo užmokesčiu susijusių išmokų mokėjimas, įslaptintos informacijos administravimas, bylų skirstymas), ir jos metai iš metų lieka nepakitusios. Dėl šios priežasties kasmet parinkti 2-3 ankstesniais metais (t. y. niekada) nevertintas sritis yra praktiškai neįmanoma. Tokia formuluotė įpareigoja po metų formaliai pasirinkti kitas sritys (arba imtis jau anksčiau aptarto sričių skaidymo), o ne tas, kuriose iš tiesų yra</p>	<p>Siūlytina pritarti.</p> <p>Metodikos 8 punktas tikslintinas nurodant, kad „Teismo pirmininkas ar jo įgaliojanti teismo darbuotojai raštu atlieka įstaigos veiklos sričių vertinimą pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nurodytus kriterijus. Identifikavus veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinamos tik tos sritys, kuriose yra nustatoma daugiausia korupcijos rizikos veiksnių. Paprastai kiekvienais metais vertinamos 2-3 daugiausia korupcijos rizikos veiksnių turinčios veiklos sritys.“</p>
--	--	---

	<p>daugiausia rizikos korupcijai pasireikšti. Pasiūlymas keisti šį sakinį į „Kiekvienais metais vertinamos 2-3 daugiausia korupcijos rizikos veiksmų turinčios veiklos sritys“, o jei siekiama numatyti šiek tiek platesnių sričių ratą, numatyti, kad tos pačios veiklos sritys negali būti vertinamos dažniau kaip kas dvejus metus.</p> <p>7. Metodikos 10.2 punkte nurodyta „dėl tokio pažeidimo pradėtas administracinio teisės pažeidimo bylos nagrinėjimas“, o turėtų būti „dėl tokio pažeidimo pradėtas administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimas“.</p> <p>8. Metodikos 10.3 punkte nurodomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl Valstybės tarnautojų pareigybės aprašymo ir vertinimo metodikos patvirtinimo“ nebegalioja. Šiuo metu galioja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimas Nr. 1176 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimo“ (TAR, 2018-12-03, Nr. 2018-19573) ir juo patvirtinta Valstybės tarnautojų pareigybės aprašymo ir vertinimo metodika.</p> <p>9. Metodikos 15.1.3 papunktyje nustatyta, kad motyvuotos išvados aprašomojoje dalyje „nurodoma: išsamiai paaiškinamos priežastys, dėl kurių atsirado skirtumų tarp esamos situacijos ir tos situacijos, kuri turėtų būti pagal vertinimo kriterijus, įvertinama jų įtaka korupcijos pasireiškimo tikimybės egzistavimui“. Tačiau ne visuomet šie skirtumai apskritai egzistuoja. Nėra aišku, kaip išsamiai reiktų motyvuoti tokius atvejus, kai pagal vertinimo kriterijus sritis dėl joje įgyvendinamų uždavinių, valdomos informacijos, priimamų sprendimų ir pan. yra priskiriama didelės rizikos (pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas; veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu; daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo; naudojama valstybės ar</p>	<p>Siūlytina pritarti. Metodikos 10.2 papunktis patikslintas.</p> <p>Siūlytina pritarti. Metodikos 10.3 papunktis patikslintas.</p> <p>Siūlytina pritarti iš dalies. Kiekvienu atveju turėtų būti sprendžiama individualiai.</p>
--	--	---

	<p>tarnybos paslaptį sudaranti informacija (įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 2, 4, 5 ir 6 punktai). Taigi, net 4 iš 7 įstatyme numatytų korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo kriterijų srityse egzistuoja dėl tų sričių prigimties, todėl gali būti neįmanoma nustatyti skirtumų tarp esamos situacijos ir tos situacijos, kuri turėtų būti pagal vertinimo kriterijus.</p> <p>10. Dėl Metodikos 15.2 punkto – kaip paminėta aptariant Metodikos 15.1.3 punktą, nėra aišku, kaip vertinti sritį ir ką nurodyti motyvuotos išvados rezoliucijoje, kai didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė yra iš esmės formali – atitinka vieną iš įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 2, 4, 5 ir 6 punktų, bet pati veikla vykdoma tinkamai, anksčiau trūkumų nenustatyta, korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos nebuvo padarytos, atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra išsamiai reglamentuota, sritis tinkamai reglamentuota, ir srityje jokių pokyčių nereikia. Dabartinė metodikoje siūloma motyvuotos išvados forma suponuoja, jog visuomet atlikus vertinimą, bus nustatomi trūkumai ar pažeidimai, kuriuos reikės šalinti, ir nenumatoma ir galimybė konstatuoti, kad priemonių imtis nėra poreikio.</p> <p>11. Metodikos 20 punkte numatyta, kad Specialiųjų tyrimų tarnybai atlikusi korupcijos rizikos analizę pateikia teismui „motyvuotą išvadą dėl teismo kovos su korupcija programos parengimo“. Iki šiol Lietuvos Respublikos teismų antikorupcinė programa yra tvirtinama Teisėjų tarybos, ir yra bendra visiems teismams, o teismai savo atskiros kovos su korupcija programos nerengdavo. Antikorupcinės programos pagrindu teismuose kas dvejus metus rengiami šios programos įgyvendinimo planai, todėl nėra aišku ar teismai, atsižvelgdami į STT rekomendacijas turi rengti individualias programas ar tiesiog patikslinti planą.</p>	<p>Siūlytina pritarti iš dalies. Kiekvienu atveju turėtų būti vertinama individualiai.</p> <p>Siūlytina pritarti. Teismai, atsižvelgdami į STT rekomendacijas turės patikslinti planą.</p>
--	---	--

		<p>12. Metodikos 21 punkte nurodoma, kad „teismas per 3 mėnesius nuo Specialiųjų tyrimų tarnybos motyvuotos išvados ir (ar) pasiūlymų gavimo dienos arba Specialiųjų tyrimų tarnybos nurodytu terminu pateikia Specialiųjų tyrimų tarnybai informaciją apie korupcijos rizikos analizės motyvuotoje išvadoje nurodytą korupcijos prevencijos priemonių vykdymą teisme.“ Pažymėtina, kad kai kurios korupcijos prevencijos priemonės yra tęstinio pobūdžio, jų įgyvendinimui reikia ilgesnio laiko, todėl tokia galimybė (be atskiro Specialiųjų tyrimų tarnybos nurodymo), turėtų būti numatyta pačioje metodikoje.</p> <p>13. Metodikos 21 punkte nurodoma, kad „Pažymoje apie korupcijos prevencijos priemonių (darbų) vykdymą pateikiama informacija apie priemonių, kurios buvo nurodytos korupcijos rizikos analizės motyvuotoje išvadoje, įgyvendinimą.“ Iš šio punkto nėra aišku, ar reikia informuoti Nacionalinę teismų administraciją (teikti pažymą), jeigu motyvuotoje išvadoje nustatyta, kad jokių priemonių imtis nereikia, o korupcijos pasireiškimo tikimybė yra tik formali dėl analizuotų sričių pobūdžio, o Specialiųjų tyrimų tarnyba nusprendžia tyrimo neatlikti ir jokių priemonių imtis neįpareigoja.</p> <p>14. Metodikos 2 priede pateikiama Pažymos apie korupcijos prevencijos priemonių (darbų) vykdymą per nustatytą laikotarpį pavyzdinė forma. Tačiau lentelėje nurodoma „Dokumento (plano) pavadinimas, data ir Nr.“ Jeigu šioje pažymoje reikia pateikti duomenis apie Išvadoje nustatytų priemonių vykdymą, tai ir šiame punkte turėtų būti nurodomi išvados duomenys (o ne plano).</p>	<p>Atsižvelgti.</p> <p>Atsižvelgti. Pažyma turėtų būti teikiama visais atvejais.</p> <p>Siūlytina pritarti. Metodikos 2 priedas tikslintinas.</p>
3.	Utenos apylinkės teismas	<p>15. Dėl Projekto 8 p. – siūloma papildyti, kad ne tik Teismo pirmininkas, bet ir jo įgalioti teismo darbuotojai raštu atlieka įstaigos veiklos sričių vertinimą.</p>	<p>Siūlytina pritarti. Metodikos 8 punktas tikslintinas nurodant, kad „Teismo pirmininkas ar jo įgalioti teismo darbuotojai raštu atlieka įstaigos veiklos sričių vertinimą pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nurodytus kriterijus.“</p>

		<p>16. Iš Projekto galima suprasti, kad atlikus vertinimą, vertinimo rezultatai įforminami tik surašant išvadą pagal pridėdamą priedą. O kaip tais atvejais, jeigu atlikus vertinimą nebus nustatytos didelės korupcijos pasireiškimo tikimybės? Siūloma aptarti ir tokius atvejus.</p> <p>17. Taip pat, ar tai reiškia, kad visais atvejais reikės išvadą siųsti ir STT, net ir nenustačius didelės rizikos – juk nėra taip, kad visose įstaigos veiklose egzistuoja didelė korupcijos tikimybė, o parenkant veiklos sritis, ir išsiaiškinama, ar egzistuoja, ar ne didelė tikimybė.</p>	<p>Atsižvelgti. Motyvuota išvada rengiama visais atvejais.</p> <p>Atsižvelgti. Išvada visais atvejais bus teikiama STT.</p>
4.	Vilniaus apygardos administracinis teismas	18. Savarankiškų pastabų neteikė, tačiau palaiko Klaipėdos apygardos teismo teiktas pastabas.	Atsižvelgti
5.	Panevėžio apygardos teismas	19. Gal būtų tikslinga kreiptis į STT, kad jie parengtų rekomendacijas teismams. Ir ar nebūtų tikslinga susieti Metodiką su Korupcijos prevencijos planais. Planas tvirtinamas 2 metams. Metams pasibaigus būtų atliekamas vertinimas, pateikiamos ataskaitos už praėjusius kalendorinius metus apie priemonių įgyvendinimą ir kt. Šiuo metu vertinimą atlikti tenka vasaros atostogų metu, kai ir taip dirbame vieni už kitus, tikrai nepalankus metas ir painiava su laikotarpiais.	<p>Siūlytina nepritarti. Manytina, kad teismo savarankiškumo ir nepriklausomumo kontekste nėra tikslinga, jog STT rengtų rekomendacijas teismų sistemai. Metodiką sieti su Korupcijos prevencijos planais nėra tikslinga, kadangi tai du savarankiški dokumentai, turintys savo tikslus.</p>

TEISĖJŲ TARYBA

NUTARIMAS

**DĖL TEISĖJŲ TARYBOS 2012 M. SPALIO 12 D. NUTARIMO
NR. 13P-158-(7.1.2) „DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO
TIKIMYBĖS LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMUOSE
NUSTATYMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2021 m.

d. Nr. 13P-____-(7.1.2)
Vilnius

Teisėjų taryba n u t a r i a:

Pakeisti Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodiką, patvirtintą Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2) „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos patvirtinimo“ (2015 m. balandžio 24 d. nutarimo Nr. 13P-54-(7.1.2) redakcija), ir išdėstyti ją nauja redakcija (pridedama).

Pirmininkas

Sekretorius

PATVIRTINTA

Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d.

nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2)

(Teisėjų tarybos 2021 m. _____ d.

nutarimo Nr. 13P-____-(7.1.2) redakcija)

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMUOSE NUSTATYMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodika (toliau – Metodika) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Vidaus audito tarnybos pavyzdiniais nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 14 d. nutarimu Nr. 470 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo įgyvendinimo ir vidaus audito tarnybos pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“, Vidaus audito skyriaus nuostatais, patvirtintais Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. 6P-9-(1.1) „Dėl Vidaus audito skyriaus nuostatų ir vidaus audito metodikos patvirtinimo“ ir kitais teisės aktais bei atsižvelgiant į Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“.

2. Metodikos tikslas – padėti tinkamai atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymą, siekiant užtikrinti galimų korupcijos pasireiškimo teismų veikloje sričių įvertinimą ir nustatymą bei efektyvių korupcijos prevencinių priemonių numatymą ir įgyvendinimą.

3. Metodikoje vartojamos sąvokos:

3.1. **Korupcija** – teismo darbuotojo tiesioginis ar netiesioginis siekimas, reikalavimas arba priėmimas turinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal einamas pareigas, taip pat teismo darbuotojo veiksmai arba neveikimas siekiant, reikalaujant turinės ar kitokios asmeninės naudos sau arba kitam asmeniui ar šią naudą priimant, taip pat tiesioginis ar netiesioginis siūlymas ar suteikimas teismo darbuotojui turinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal teismo darbuotojo einamas pareigas, taip pat tarpininkavimas darant nurodytas veikas.

3.2. **Korupcijos pasireiškimo tikimybė** – prielaida, kad tam tikri teismo veiklą veikiantys išoriniai ir (ar) vidiniai ir (ar) individualūs rizikos veiksniai sudarys galimybes atsirasti korupcijai teismui vykdant teisingumą Lietuvos Respublikoje ir įgyvendinant kitus teisės aktuose nustatytus uždavinius ir atliekant funkcijas.

3.3. **Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas** – šioje Metodikoje nustatytų veiksmų ir procedūrų atlikimas, siekiant nustatyti veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė teisme.

3.4. **Korupcijos rizikos veiksniai** – sąlygos, įvykiai ir aplinkybės, galinčios sudaryti prielaidas korupcijai teisme.

3.5. **Teismo darbuotojai** – teisėjai, valstybės tarnautojai bei darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis.

3.6. Kitos Metodikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir Lietuvos Respublikos teismų įstatyme.

4. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo teisme etapai:
 - 4.1. veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymas;
 - 4.2. veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimas;
 - 4.3. motyvuotos išvados dėl veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė (toliau – motyvuota išvada), surašymas.
5. Korupcijos pasireiškimo tikimybės teisme nustatymas atliekamas kiekvienų metų III ketvirtį.
6. Nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę teisme, vertinami metiniai duomenys nuo praėjusių metų III ketvirčio pradžios iki einamųjų metų II ketvirčio pabaigos.

II SKYRIUS

VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMAS

7. Teismo pirmininko įgalioti teismo darbuotojai kasmet sudaro įstaigos veiklos sričių sąrašą (į šį sąrašą nėra įtraukiama teisingumo vykdomo sritis).
8. Teismo pirmininkas ar jo įgalioti teismo darbuotojai raštu atlieka įstaigos veiklos sričių vertinimą pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nurodytus kriterijus. Identifikavus veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinamos tik tos sritys, kuriose yra nustatoma daugiausia korupcijos rizikos veiksnių. Paprastai kiekvienais metais vertinamos 2-3 daugiausia korupcijos rizikos veiksnių turinčios veiklos sritys.
9. Atliekant pasirinktų veiklos sričių vertinimą, aprašomi atliekami veiksmai, vertinimas, gauta informacija, surašomi siūlymai. Aprašant nurodoma: teismas, kurio veiklos sričių vertinimas buvo atliekamas, įgalioti subjektai, atlikę vertinimą, vertintos veiklos sritys, analizuotas laikotarpis, teismo esamos situacijos vertinimo kriterijai, nustatyti korupcijos rizikos veiksniai, pateikiami siūlymai dėl korupcijos rizikos veiksnių neigiamos įtakos panaikinimo ar sumažinimo.
10. Vertintos veiklos sritys priskiriamos prie veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu nustatoma, kad jos atitinka vieną ar kelis iš šių kriterijų:
 - 10.1. Padaryta arba galimai padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika. Vertinama, kad teismo veiklos sritis atitinka šį kriterijų, jei teisme buvo užfiksuota, kad įsiteisėjusiu nuosprendžiu pripažinta, kad per analizuojamąjį laikotarpį padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika arba vyksta baudžiamasis procesas dėl per analizuojamąjį laikotarpį galimai padarytos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos;
 - 10.2. Padarytas arba galimai padarytas kitas korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas. Vertinama, kad teismo veiklos sritis atitinka šį kriterijų, jei teisme buvo užfiksuota, kad teisės aktų nustatyta tvarka buvo pripažinta, kad per analizuojamąjį laikotarpį buvo padarytas korupcinio pobūdžio nusikalstamoms veikoms tapatus, tačiau mažiau pavojingas teisės pažeidimas (pavyzdžiui, bet koks piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi ar netinkamas pareigų atlikimas), už kurį numatyta administracinė, drausminė ar kitokia teisinė atsakomybė, arba dėl tokio pažeidimo pradėtas administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimas ar tarnybinio nusižengimo ar darbo drausmės pažeidimo tyrimas;
 - 10.3. Teismo darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti. Vertinama, kad teismo veiklos sritis atitinka šį kriterijų, jei nustatoma teismo darbuotojų įgyvendinamų uždavinių, vykdomų funkcijų, darbo ir sprendimų priėmimo tvarkos bei atsakomybės teisinio reguliavimo trūkumų. Vertinami Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimas Nr. 1176 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimo“, teismo padalinių nuostatai (darbo reglamentai), darbuotojų pareigybių aprašymai ir kiti darbuotojų funkcijas, uždavinius, darbo ir sprendimų priėmimo tvarką bei atsakomybę reglamentuojantys teismo patvirtinti teisės aktai, taip pat atsižvelgiama į vidaus ir (ar) išorės audito išvadas bei rekomendacijas;
 - 10.4. Daugiausia priimami sprendimai (nesusiję su teisingumo vykdymu), kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo. Vertinama, kad teismo veiklos sritis atitinka šį

kriterijų, kai šioje srityje teismas ar teismo darbuotojai vadovaujantis teisės aktais turi įgaliojimus savarankiškai priimti sprendimus, susijusius su paslaugų teikimu, teismo turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo arba viešaisiais pirkimais ir teisės aktai nenustato prievolės derinti juos su kitomis valstybės ar savivaldybės įstaigomis ar nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo;

10.5. Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija. Vertinama, kad teismo veiklos sritis atitinka šį kriterijų, kai teismo darbuotojų veikla šioje srityje yra susijusi su informacijos įslaptinimu ar išslaptinimu, įslaptintos informacijos naudojimu ar jos apsauga ir (ar) atskiri teismo darbuotojai yra įslaptintos informacijos rengėjai arba gavėjai;

10.6. Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų. Vertinama, kad teismo veiklos sritis atitinka šį kriterijų, jei per analizuojamąjį laikotarpį Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – Specialiųjų tyrimų tarnyba) teisės aktų nustatyta tvarka atliko korupcijos rizikos analizę teisme ir pateikė motyvuotą išvadą, kurioje nurodyti teismo veiklos trūkumai bei pateiktos rekomendacijos jiems šalinti, arba tokia išvada buvo pateikta anksčiau, tačiau joje pateiktos rekomendacijos nebuvo įgyvendintos iki analizuojamo laikotarpio pabaigos;

10.7. Nustatomi kiti korupcijos rizikos veiksniai.

III SKYRIUS

VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, VERTINIMAS MOTYVUOTOJE IŠVADOJE

11. Veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimą atlieka Teismo pirmininkas arba jo įgalioti teismo darbuotojai.

12. Atliekant veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimą, analizuojami teisės aktai, sprendimai, atlikti veiksmai ir:

12.1. vertinama, ar vertinamose teismo veiklos srityse yra laikomasi įstatymų, kitų teisės aktų ar sutarčių, turinčių įtakos teismo veiklai, ar priimti visi teisės aktai, būtini įstatymų ir kitų teisės aktų įgyvendinimui;

12.2. vertinama, ar vertinamose teismo veiklos srityse nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra skaidri, t. y. ar įtvirtinti sprendimų priėmimo principai, aiškūs kriterijai, sprendimo priėmimo terminai, sprendimus priimančys subjektai, aiškiai apibrėžti jų įgaliojimai, atskirtos sprendimų priėmimo ir kontrolės funkcijos, nustatyta sprendimų apskundimo tvarka ir kt., ar ši nustatyta tvarka pakankama, ar ji nesuteikia per daug įgaliojimų veikti savo nuožiūra, ar joje nėra perteklinių reikalavimų;

12.3. vertinama, ar yra įtvirtinti teismo vidaus kontrolės sistemos funkcionavimo pagrindai, ar veiksmingai funkcionuoja vidaus kontrolės sistema;

12.4. atliekami kiti būtini veiksmai ir vertinimai.

13. Atliekant veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimą rekomenduojama naudoti Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, priede išdėstytą pavyzdinį klausimyną, pritaikant jį pagal konkrečios vertinamos teismo veiklos srities specifiką.

14. Veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, aprašymas pateikiamas motyvuotoje išvadoje. Rekomenduojama motyvuotos išvados forma pateikta šios Metodikos 1 priede.

15. Motyvuota išvada susideda iš:

15.1. aprašomosios dalies, kurioje nurodoma:

15.1.1. teismo veiklos sritis (-ys), kurioje (-iose) nustatyta, kad egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, subjektai, atlikę korupcijos pasireiškimo tikimybės teisme nustatymą, analizuotas laikotarpis, naudoti metodai, veiksmai ir teismo esamos padėties vertinimo kriterijai;

15.1.2. teismo veiklos sričių, kuriose nustatyta, kad egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, korupcijos rizikos veiksniai, teismo vidiniai teisės aktai, sprendimai, administracinės procedūros sprendimai, pagrindžiantys tokią išvadą, ir kita;

15.1.3. išsamiai paaiškinamos priežastys, dėl kurių atsirado skirtumų tarp esamos situacijos ir tos situacijos, kuri turėtų būti pagal vertinimo kriterijus, įvertinama jų įtaka korupcijos pasireiškimo tikimybės egzistavimui;

15.2. rezoliucinės dalies, kurioje nurodomos:

15.2.1. priemonės, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar šalinti;

15.2.2. priemonės, kurių būtina imtis didelei korupcijos pasireiškimo tikimybei atitinkamoje teismo veiklos srityje šalinti;

15.2.3. kiti reikalingi siūlymai;

15.3. pridedamų dokumentų, pagrindžiančių didelę korupcijos pasireiškimo tikimybę teismo veikloje, sąrašas.

16. Motyvuotos išvados projektas surašomas ir teikiamas teismo pirmininkui iki kiekvienų metų rugsėjo 1 d.

17. Motyvuotą išvadą teismo pirmininkas pasirašo iki kiekvienų metų rugsėjo 15 d.

18. Motyvuota išvada su pridedamais dokumentais ne vėliau kaip per mėnesį pateikiama Specialiųjų tyrimų tarnybai ir paskelbiama teismo internetiniame tinklapyje.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Teismas įgyvendina priemones, skirtas motyvuotoje išvadoje pateiktų siūlymų įgyvendinimui, įtraukia jas į teismo tvirtinamą antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių planą.

20. Specialiųjų tyrimų tarnybai atlikus korupcijos rizikos analizę ir pateikus teismui motyvuotą išvadą dėl teismo kovos su korupcija programos parengimo ir (ar) pasiūlymus dėl programos turinio arba rekomendacijas dėl kitų korupcijos prevencijos priemonių taikymo, teismas numato (prireikus patvirtindamas kovos su korupcija įgyvendinimo priemonių planus) ir įgyvendina reikiamas priemones šioje išvadoje pateiktų siūlymų įgyvendinimui.

21. Teismas per 3 mėnesius nuo Specialiųjų tyrimų tarnybos motyvuotos išvados ir (ar) pasiūlymų gavimo dienos arba Specialiųjų tyrimų tarnybos nurodytu terminu pateikia Specialiųjų tyrimų tarnybai informaciją apie korupcijos rizikos analizės motyvuotoje išvadoje nurodytų korupcijos prevencijos priemonių vykdymą teisme.

22. Teismai kasmet iki rugsėjo 30 d. Nacionalinės teismų administracijos Vidaus audito skyriui, kuris, remiantis Vidaus audito skyriaus nuostatais, patvirtintais Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. 6P-9-(1.1) „Dėl Vidaus audito skyriaus nuostatų ir vidaus audito metodikos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos teismuose atlieka korupcijos rizikos valdymo vertinimą, raštu pateikia informaciją (pažymą) apie korupcijos prevencijos priemonių (darbų) vykdymą (šios Metodikos 2 priedas) už laikotarpį nuo praėjusių metų III ketvirčio pradžios iki einamų metų II ketvirčio pabaigos. Pažymoje apie korupcijos prevencijos priemonių (darbų) vykdymą pateikiama informacija apie priemonių, kurios buvo nurodytos korupcijos rizikos analizės motyvuotoje išvadoje, įgyvendinimą.

(Formos pavyzdys)

(teismo pavadinimas)

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai

I Š V A D A
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

20__-__-__ Nr. _____

(sudarymo vieta)

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktais, 20__ m. III ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas. Analizuotas 20__ - __ - __ – 20__ - __ - __ laikotarpis.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko _____

(nurodyti, kas buvo įgalioti atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą (struktūrinis padalinys ar asmuo),

kaip rinkta informacija (analitinis darbas, pasitelkus išorės ekspertus, konsultantus ir pan.), kokie taikyti metodai,

kaip atlikta korupcijos tikimybės nustatymo analizė ir kt.)

Nustatyta, kad didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja šiose teismo veiklos srityse: _____

(nurodyti veiklos sritį bei korupcijos rizikos veiksnius, teismo vidinius teisės aktus, sprendimus,

administracinės procedūros sprendimus, pagrindžiančius tokią išvadą)

Srityse, kuriose nustatyta, kad egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatyti skirtumai tarp esamos padėties ir tos padėties, kuri turėtų būti pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus:

(nurodomi skirtumai bei priežastys, kurios juos lėmė ir įvertinama jų įtaka korupcijos pasireiškimo tikimybės egzistavimui)

Atlikus analizę darytina išvada, kad turėtų būti imtasi šių priemonių:

(nurodyti priemones, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos rizikos

veiksniams valdyti ar šalinti, bei priemones, kurių būtina imtis didelei korupcijos pasireiškimo

tikimybei atitinkamoje teismo veiklos srityje šalinti ir kt. siūlymus)

(pareigos)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Korupcijos pasireiškimo tikimybės
Lietuvos Respublikos teismuose
nustatymo metodikos
2 priedas

(Formos pavyzdys)

(teismo pavadinimas)

Nacionalinės teismų administracijos Vidaus audito skyriui

**PAŽYMA APIE KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONIŲ (DARBŲ)
VYKDYMĄ PER _____**

(metai, ketvirtis)

20__-__-__ Nr. _____

(sudarymo vieta)

Eil. Nr.	Priemonės (darbai)	Atsakingi vykdytojai	Vertinimo kriterijai	Ivykdymo laikotarpis	Įrašai apie priemonių (darbų) vykdymą
1	2	3	4	5	6
1.	Dokumento pavadinimas, data ir Nr.				
1.1.	Priemonė (darbas)				
1.2.	Priemonė (darbas)				

(pareigos)

(parašas)

(vardas, pavardė)